

Chương VI: HOA VÀ SINH SẢN HỮU TÍNH

Bài 28: CẤU TẠO VÀ CHỨC NĂNG CỦA HOA

I. MỤC TIÊU

1. Kiến thức :

- Học sinh phân biệt được các bộ phận của hoa.
- HS nắm được cấu tạo và chức năng của mỗi bộ phận đó.
- Giải thích được vì sao nhị và nhụy là những bộ phận sinh sản chủ yếu của hoa.

2. Kỹ năng :

- Rèn kỹ năng quan sát tranh, mẫu vật thật.
- Kỹ năng hoạt động nhóm.
- Kỹ năng thực hành thí nghiệm(tách các bộ phận của hoa, tách bao phấn đâm nhẹ trên tờ giấy, tách nhụy và cắt ngang bầu nhụy ,...).
- Kỹ năng sử dụng kính lúp.

3. Thái độ :

- Có ý thức bảo vệ thực vật, hoa.

II. CHUẨN BỊ ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

1. Giáo viên:

- Mẫu vật: Râm bụt, 1 số hoa khác(Lưu ý: tìm những hoa có cấu tạo khác nhau, 1 số hoa chưa nở).
- Kính lúp.

2. Học sinh:

- Nghiên cứu trước bài học.
- Chuẩn bị hoa như giáo viên (theo nhóm)

III. PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC

- Bàn tay nặn bột(mục 1: Các bộ phận của hoa).
- Quan sát, tìm tòi, nghiên cứu(mục 2: Chức năng các bộ phận của hoa).

IV. TIẾN TRÌNH BÀI HỌC

1. Kiểm tra bài cũ:

Không kiểm tra vì tiết trước thực hành

2. Bài mới:

Vào bài: GV cho HS nhắc lại : Thực vật có hoa gồm 2 cơ quan chính: cơ quan sinh dưỡng(rễ, thân, lá); cơ quan sinh sản(hoa, quả, hạt)

Hoa là cơ quan sinh sản của cây. Vậy hoa có cấu tạo phù hợp với chức năng sinh sản như thế nào?-> Vào bài 28

a. Hoạt động 1: Các bộ phận của hoa:

- Mục tiêu: - HS nhận biết được các bộ phận chính của hoa.
 - HS nắm được đặc điểm từng bộ phận của hoa.

Bước 1: Tình huống xuất phát và câu hỏi nêu vấn đề

Hoạt động của GV	Hoạt động của HS
- GV cho HS xem tiểu phẩm. - Từ tiểu phẩm GV đặt câu hỏi: <i>? Vậy hoa gồm những bộ phận nào?</i> <i>Mỗi bộ phận có đặc điểm gì?</i>	- HS xem tiểu phẩm.

Bước 2: Hình thành biểu tượng ban đầu

Hoạt động của GV	Hoạt động của HS
- GV yêu cầu HS dự đoán: hoa gồm các bộ phận nào? Mỗi bộ phận có đặc điểm gì? - GV cho HS thảo luận nhóm(5 phút): về dự đoán trên. - GV theo dõi các nhóm thảo luận -> lưu ý những nhóm có dự đoán khác nhau. - GV thu hình vẽ của vui nhóm có biểu tượng khác nhau dán lên bảng.	- HS dự đoán bằng cách vẽ hình trên giấy A3. - HS thảo luận nhóm. - Đại diện vài nhóm dán sản phẩm vừa thảo luận lên bảng.

Bước 3: Đề xuất giả thuyết và phương án kiểm chứng:

Hoạt động của GV	Hoạt động của HS
- GV yêu cầu HS quan sát hình vẽ của các nhóm. <i>? Vậy thực ra hoa gồm mấy bộ phận?</i> <i>Mỗi bộ phận có đặc điểm gì?</i> <i>Em có ý kiến gì qua phần dự đoán của các nhóm?</i> - Gv ghi ý kiến đề xuất của học sinh lên bảng.	- HS quan sát hình vẽ. - Hs có thể đề xuất câu hỏi: + Có phải?

<i>? Làm thế nào để giải quyết được tất cả các vấn đề trên?</i> - GV yêu cầu HS đề xuất phương án để kiểm chứng phần đã dự đoán. - Nếu HS đưa ra ít phương án thì GV có thể đề xuất thêm 1 số phương án khác.	+ Có phải? + Có phải? + Có phải? + Có phải? + ... - HS có thể đề xuất phương án: + Bỏ dọc hoa, quan sát bằng kính lúp. + Bỏ dọc hoa, quan sát bằng mắt thường. + Tách hoa ra từng bộ phận quan sát bằng mắt thường. + Tách hoa ra từng bộ phận quan sát bằng kính lúp. + Nghiên cứu tranh hình 28.1-> 28.3 Sgk/94. + ...
--	---

Bước 4: Tìm tòi- nghiên cứu

Hoạt động của GV	Hoạt động của HS
- GV khéo léo nhận xét, phân tích các phương án của HS đã đề ra-> giúp HS lựa chọn phương án tối ưu nhất. - GV hướng dẫn học sinh làm thí nghiệm: + Dùng hoa râm bụt quan sát bằng kính lúp+ Hình 28.1 SGK/ 94-> xác định các bộ phận và đặc điểm từng bộ phận của hoa. + Tách các cánh hoa râm bụt, quan sát bằng kính lúp-> xác định bầu nhụy. + Lấy 1 nhị, tách bao phấn, dầm nhẹ trên tờ giấy, dùng kính lúp quan sát-> xác định trong bao phấn có nhiều hạt phấn.	- HS chọn phương án tối ưu nhất để kiểm chứng biểu tượng ban đầu về các bộ phận cũng như đặc điểm từng bộ phận của hoa. - HS theo dõi hướng dẫn của GV.

+ Dùng dao cắt ngang bầu nhụy-> xác định noãn. - Sau đó, GV phát dụng cụ và trả bản vẽ ban đầu về cho các nhóm. - GV yêu cầu HS thảo luận nhóm(5 phút) -> tiến hành thí nghiệm để kiểm chứng biểu tượng ban đầu.	- HS các nhóm nhận dụng cụ và tiến hành làm theo nhóm-> bổ sung, chỉnh sửa lại dự đoán trên bản vẽ(nếu có). .
---	---

Bước 5: Kết luận và hệ thống hóa kiến thức

Hoạt động của GV	Hoạt động của HS
- GV thu lại bản vẽ của các nhóm dán lên bảng(ưu tiên các nhóm đã trình bày sản phẩm ở phần dự đoán). - GV dùng hình 28.1-> 28.3 SGK/ 94 để chốt kiến thức(lưu ý chỉnh sửa những thuật ngữ HS dùng chưa đúng về các bộ phận của hoa; giải quyết hết các câu hỏi đề xuất mà HS đã thắc mắc). <i>? Hoa gồm mấy bộ phận chính, đặc điểm của từng bộ phận?</i> - GV mở rộng kiến thức về những hoa khác trong thực tế: + Thiếu 1 số bộ phận như: đế, tràng, đài(hoa ngô, hoa mít,...). + Trên hoa chỉ có nhị thiếu nhụy hoặc ngược lại(hoa bầu, hoa bí,...- sẽ nghiên cứu ở bài 29).	- Đại diện nhóm lên thuyết trình phần vừa thảo luận. - HS khác nhận xét, bổ sung - HS trả lời+ ghi bài.

Kết luận:

Hoa gồm 4 bộ phận chính: đài, tràng, nhị và nhụy.

+ Nhị gồm: chỉ nhị và bao phấn (chứa hạt phấn).

+ Nhụy gồm: đầu nhụy, vòi nhụy, bầu nhụy (chứa noãn).

b. Hoạt động 2: Chức năng các bộ phận của hoa:

Mục tiêu: - HS nắm được chức năng các bộ phận của hoa.

- Giải thích được bộ phận nào của hoa là quan trọng nhất.

Hoạt động của GV	Hoạt động của HS
- GV yêu cầu HS làm thí nghiệm: tách đài, tràng của hoa râm bụt chưa nở-> GV đặt câu hỏi: <i>? Chức năng của đài và tràng?</i> - GV chốt kiến thức. - GV tiếp tục cho HS nghiên cứu thông tin SGK/ 95. <i>? Chức năng của nhị và nhụy?</i> - GV chuẩn kiến thức và cho HS ghi bài. <i>? Theo em, bộ phận nào của hoa là quan trọng nhất? Vì sao</i> - GV nhấn mạnh: Hoa có thể bớt đi bộ phận đế, đài, tràng nhưng không thể bớt đi bộ phận sinh sản là nhị và nhụy. =>Trong tự nhiên có rất nhiều loài hoa , mỗi loài có những đặc điểm khác nhau nhưng dù khác nhau đi nữa nếu được gọi là hoa thì phải mang bộ phận sinh sản là nhị và nhụy. - GV giáo dục HS ý thức bảo vệ TV nói chung và hoa nói riêng.	- HS làm thí nghiệm theo yêu cầu của GV. - HS trả lời-> HS khác nhận xét. - HS trả lời-> HS khác nhận xét. - HS ghi bài. - HS giải thích: Bộ phận nhị và nhụy vì: nhị có bao phấn chứa hạt phấn mang tế bào sinh dục đực; nhụy có bầu chứa noãn mang tế bào sinh dục cái.

Kết luận:

- Đài và tràng: làm thành bao hoa bảo vệ nhị và nhụy.

- Nhị: có nhiều hạt phấn mang tế bào sinh dục đực.

- Nhụy: có noãn mang tế bào sinh dục cái.

} Sinh sản, duy trì và phát triển nòi giống.

3. Củng cố - Đánh giá:

GV tổ chức cho học sinh chơi trò chơi : “ Ai nhanh hơn”

- GV giới thiệu tên trò chơi, luật chơi và thời gian chơi:

+ Xé giấy dán tranh: “Các bộ phận của hoa”(1phút 30’).

+ Sau đó, đại diện từng đội thuyết trình: “ Tên và chức năng từng bộ phận của hoa” trên sản phẩm củ đội(1phút).

+ Giải thưởng: 1 giải cho đội nhanh nhất(xé giấy dán tranh); 1 giải cho đội thuyết trình đúng thời gian qui định và chính xác nhất.

- Lớp cử 2 đội tham gia trò chơi (đội nam, đội nữ).

4. Hướng dẫn về nhà:

- Học bài.

- Trả lời câu hỏi Sgk

- Hoàn thành vở bài tập.

- Nghiên cứu trước bài 29.

- Chuẩn bị: Hoa bí, mướp, hoa sâm bụt, hoa loa kèn, hoa huệ và tranh ảnh các loại hoa khác nhau.

5. **GV nhận xét tiết học:** HS chuẩn bị mẫu vật, hoạt động của HS(cá nhân, nhóm),...-> GV cho điểm vào sổ đầu bài của lớp.